

PROGRAMMA RUIMTELIJKE AGENDA

4.3 Onderdeel Economische Zaken

Doelstelling

Maatschappelijke doelstelling

Bevorderen van een duurzame economische ontwikkeling in de regio, door:

- creëren van meer werkgelegenheid in Research & Development, kennisintensieve dienstverlening (kantoorwerkgelegenheid), maakindustrie en de recreatieve en toeristische sector;
- verder ontwikkelen van de Greenport Bollenstreek dat wil zeggen een vitaal bollen- en glastuinbouwcomplex met een zelfstandige positie binnen de Greenport Zuid-Holland;
- intensivering en verbetering herstructurering van bedrijventerreinen;
- een evenwichtig en goed functionerend voorzieningenniveau;
- meer regionale samenwerking bij de (her)ontwikkeling van kantoren- en bedrijventerreinen, waarbij de samenwerking kan gaan over meerdere aspecten zoals fasering, risicodeling, profilering en toelating van bedrijvigheid.

Doelstelling Holland Rijnland

De gemeenten stimuleren en faciliteren bij de ontwikkeling van een goed afgestemd, evenwichtig lange termijn beleid waarin de volgende componenten centraal staan:

- groei van het aantal vierkante meters kantooroppervlak en bedrijventerreinen;
- regionale afspraken over detailhandel;
- gezamenlijke monitoring, analyse en eventuele bijsturing van aanbod van kantoren en bedrijventerreinen;
- versterken van de economische speerpunten kennisclusters rond bio-lifescience en ruimtevaart, Greenport Duin- en Bollenstreek en het (congres) toerisme aan de hand van gezamenlijke afspraken over promotie en acquisitie;
- verbeteren toeristische functie van de regio en een groeiend aantal bezoekers.

De ruimte voor aanleg van nieuwe bedrijventerreinen en kantoorlocaties in de regio is beperkt. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden. In de eind 2008 verschenen conceptversie van de Regionale structuurvisie zijn de volgende kernbeslissingen voor economie en bereikbaarheid geformuleerd:

- opschaling van de kenniseconomie op (inter)nationaal niveau door uitbreiding van vooral het cluster bio-science in en om Leiden;
- uitbouw van de internationale economische kracht van de Greenport.

Maatregelen

Om realisatie van deze doelstellingen dichterbij te brengen zijn in 2008 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Platformfunctie: het voeren van het secretariaat voor het portefeuillehoudersoverleg en de ambtelijke adviesgroep Economische Zaken
 - Belangenbehartiging op provinciaal en rijksniveau
 - Deelname aan het Regionaal Economisch Overleg
 - Op verzoek van gemeenten deelname aan lokale klankbord- en werkgroepen
 - Onderhouden van de relatie tussen de regio en het bedrijfsleven en vertegenwoordigers daarvan zoals de Kamer van Koophandel, VNO-NCW West en Bedrijfsleven Rijnland
 - Opstarten van een proces om te komen tot een regionale bedrijventerreinenstrategie
-

- Monitoring van relevante ontwikkelingen op economische gebied

Belangrijkste resultaten in 2008

In 2008 is gestart met het opstellen van *Regionale bedrijventerreinenstrategie* als vervolg op de eind 2007 gereed gekomen Regionale Economische Agenda. In het voorjaar van 2008 zijn hiervoor in het Portefeuillehoudersoverleg economische zaken zijn de inhoudelijke uitgangspunten vastgesteld, waarna een extern bureau aan de slag is gegaan.

Eind 2008 is ook de eerste *Monitor bedrijventerreinen* voor Holland Rijnland gereed gekomen. Deze monitor bevat onder andere cijfermatige data over de hoeveelheid uitgeefbaar en uitgegeven bedrijventerrein, ontvangen subsidies, leegstand op bedrijventerreinen en de voortgang van de plannen voor herstructurering en nieuwe locaties. Belangrijkste bron voor deze monitor is de provinciale database "Infodesk bedrijventerreinen".

De monitor maak deel uit van een reeks monitors (onder andere voor wonen), die de komende jaren zal verschijnen en waarmee in 2008 en begin is gemaakt.

Deelprogramma's

De volgende deelprogramma's kunnen worden onderscheiden:

- Kantoren- en bedrijventerreinenstrategie
- Detailhandel
- Recreatie en toerisme

Financiën

Deelprogramma Economische Zaken	Rekening 2006	Rekening 2007	Rekening 2008	Begroting 2008	Begroting na wijziging 2008
indirecte kosten	120.379	86.962	80.588	120.390	120.390
materiële kosten uitvoeringsprogramma	38.151	93.252	10.345	68.590	51.950
totale lasten	158.530	180.214	90.933	188.980	172.340
directe baten		33.500			
bijdragen gemeenten	158.530	146.714	90.933	188.980	172.340

Betreft de volgende projecten:

- Belangenbehartiging Economische Zaken
- Platformfunctie Economische Zaken
- Afwegingskader economie
- Monitoring

Toelichting

Op alle vier de hierboven vermelde projecten zijn in 2008 de materiële kosten lager uitgevallen dan begroot. Dit geldt ook voor de indirecte kosten, behalve voor het project Monitoring, want daar zijn lopende het boekjaar meer uren aan besteed dan begroot. Per saldo heeft dit voor het project Monitoring geleid tot een overschrijding van de totaal begrote kosten. Op alle vier de projecten te samen is er sprake van een onderschrijding op de totale kosten van ruim € 81.000,-.

4.3.1 Deelprogramma Kantoren- en bedrijventerreinenstrategie

Doelstelling

Om een economisch vitale en concurrerende regio te blijven, die niet verder op achterstand komt te staan ten opzichte van de Randstad (stabiliseren aandeel in het bruto binnenlands product), is het noodzakelijk ruimte te blijven maken voor bedrijven en kantoren. De regio daarom wil tot 2020 ernst maken met de herstructurering van verouderde bedrijventerreinen, tenminste netto 143 hectare nieuw bedrijventerrein aanleggen en 415.000 m² bvo kantoorruimte realiseren i.c. hiervoor planologisch de ruimte reserveren.

Context

In 2008 heeft de Taskforce (Her)ontwikkeling bedrijventerreinen (Commissie Noordanus) haar eindrapport uitgebracht aan de ministers Cramer (VROM) en Van der Hoeven (EZ). De Taskforce wil een aanpak van de herstructurering langs 3 strategische lijnen: een inhaalslag maken met een economische stadsvernieuingsaanpak, op termijn verzakelijking van de bedrijventerreinenmarkt en een regionale aanpak. De provincies en de regio's moeten verantwoordelijk worden voor het beleid inzake herstructurering en aanleg van nieuwe bedrijventerreinen. Hierbij staat het toepassen van de zgn. 'SER-ladder' centraal. Dit betekent globaal, dat er pas ruimte voor nieuwe bedrijventerreinen mag komen indien er op bestaande werklocaties geen ruimte meer is. Beide ministers hebben de aanbevelingen overgenomen en voor de uitvoering een extra bedrag van 400 miljoen euro uitgetrokken. Ook de provincie heeft voor de periode 2007-2011 geld beschikbaar voor herstructurering.

Het hebben van een regionale bedrijventerreinenstrategie is één van de voorwaarden om voor subsidie in aanmerking te komen. De provincie hecht hier grote waarde aan heeft aan de regio voor het opstellen ervan € 10.000,- subsidie verstrekt.

De komende jaren krijgt ook Holland Rijnland te maken met een afnemende en vergrijzende beroepsbevolking. Ook zullen de bestaande kwantitatieve en kwalitatieve discrepanties op de arbeidsmarkt groter zullen worden. Dit effect wordt verstrekt naarmate de economie in de omliggende regio's sterker groeit dan die van Holland Rijnland en een aanzuigende werking gaat uitoefenen. Dit heeft ook gevolgen voor de toch al omvangrijke pendelstromen.

Het aanbod aan direct uitgeefbaar netto bedrijventerrein bedroeg op 1 januari 2008 nog slechts 14 hectare, waarvan 5 hectare voor reguliere bedrijvigheid. Verwacht wordt dat deze ruimte in de loop van 2008 volledig is verbruikt. Er is derhalve sprake van een actueel tekort.

Resultaten

Regionale bedrijventerreinenstrategie

In 2008 is daadwerkelijk gestart met het opstellen van een regionale bedrijventerreinenstrategie als vervolg op de Economische Agenda van Holland Rijnland. In het voorjaar van 2008 zijn hiervoor in het Portefeuillehoudersoverleg economische zaken zijn de inhoudelijke uitgangspunten vastgesteld, waarna een extern bureau aan de slag is gegaan.

De eerste contouren zijn eind 2008 in het Portefeuillehoudersoverleg Economische zaken besproken. Vooralsnog zal de strategie zich beperken tot een door alle gemeenten te ondertekenen regionaal convenant over de herstructurering van bestaande en de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen. Ook wordt gekeken naar de samenhang daar tussen (toepassing SER-ladder).

Het convenant zorgt ervoor dat de plannen voor herstructurering en aanleg van nieuwe bedrijventerreinen een stap verder wordt gebracht.

Monitor bedrijventerreinen

Eind 2008 is ook de eerste *Monitor bedrijventerreinen* voor Holland Rijnland gereed gekomen. Deze monitor bevat onder andere cijfermatige data over de hoeveelheid uitgeefbaar en uitgegeven bedrijventerrein, ontvangen subsidies, leegstand op bedrijventerreinen en de voortgang van de plannen voor herstructurering en nieuwe locaties. Belangrijkste bron voor deze monitor is de provinciale database "Infodesk bedrijventerreinen".

Financiën

Deelprogramma Kantorenstrategie etc	Rekening 2006	Rekening 2007	Rekening 2008	Begroting 2008	Begroting na wijziging 2008
indirecte kosten	27.522	24.020	56.331	44.750	44.750
materiële kosten	16.392	7.140	27.047	8.360	25.000
uitvoeringsprogramma	19.030	6.440			
totale lasten	62.944	37.600	83.378	53.110	69.750
directe baten			10.000		
bijdragen gemeenten	62.944	37.600	73.378	53.110	69.750

Betreft de volgende projecten:

- Kantorenstrategie
- Bedrijventerreinenstrategie

Toelichting

Daar in 2008 de nadruk heeft gelegen op de Regionale Bedrijventerreinenstrategie zijn de materiële kosten van de Kantorenstrategie ingezet voor de Bedrijventerreinenstrategie. Ook de overschrijding van de indirecte kosten wordt veroorzaakt door het feit dat er meer uren aan de Bedrijventerreinenstrategie zijn besteed dan begroot. Ook in 2009 zullen nog de nodige kosten gemaakt gaan worden voor de Regionale Bedrijventerreinenstrategie.

4.3.2 Deelprogramma Detailhandel

Doelstelling

Het faciliteren van een sterke en evenwichtige regionale detailhandelsstructuur voor ondernemers en bewoners, waar iedere gemeente zich in kan herkennen; met inachtneming van:

- aandacht voor bestaande aankoopplaatsen;
- aandacht voor kleine kernen (>250 en <5.000 inwoners): behouden structuur;
- versterken koopkrachtbinding;
- ruimte bieden voor vernieuwende concepten/winkels;
- vergroten aantrekkelijkheid en kwaliteit winkelgebieden.

Bovenstaande doelstelling is ontleend aan de Regionale detailhandelstructuurvisie van het REO in wording.

Context

Het deelprogramma 'Detailhandel' is een voortzetting van bestaande activiteiten in het kader van het Regionaal Economisch Overleg (REO). Holland Rijnland heeft geen eigenstandig detailhandelbeleid, maar neemt deel aan het REO en werkt zo mee aan de totstandkoming en uitvoering van het regionaal beleid op het gebied van detailhandel.

Resultaten

Op het gebied van detailhandel is er conform het vastgestelde beleid, dat onder andere is vastgelegd in de regionale en provinciale detailhandelvisie, binnen het Regionaal Economisch Overleg gewerkt aan de toetsing van detailhandelsplannen van gemeenten en/of bedrijven waarvan een bovenlokale impact kan worden verwacht op het voorzieningenniveau.

Financiën

Deelprogramma Detailhandel	Rekening 2006	Rekening 2007	Rekening 2008	Begroting 2008	Begroting na wijziging 2008
indirecte kosten	20.241	7.317	4.455	12.670	12.670
materiële kosten uitvoeringsprogramma				10.450	10.450
totale lasten	20.241	7.317	4.455	23.120	23.120
directe baten					
bijdragen gemeenten	20.241	7.317	4.455	23.120	23.120

Betreft het volgende project:

- Detailhandel

Toelichting

Er zijn in het boekjaar geen materiële kosten uitgegeven voor het project Detailhandel en ook zijn er minder uren gemaakt dan begroot. Dit heeft tot gevolg dat er sprake is van een onderschijding op dit project van ruim € 18.000,-.

4.3.3 Deelprogramma Toerisme en recreatie

Doelstelling

Initiëren van productontwikkeling en uitvoeringsactiviteiten op die terreinen waar gezamenlijk optrekken een duidelijke meerwaarde heeft. Het streven is, dat meer toeristen en recreanten deze regio (leren) kennen en gebruik maken van de voorzieningen.

Naast de hoofddoelstelling is in 2007 het stimuleren van werkgelegenheid als afgeleid doel bepalend geweest voor de inzet in de recreatieve en toeristische sector.

Context

Het deelprogramma 'Toerisme' is een voortzetting van bestaande activiteiten.

Resultaten

Al eerder is in de regio de lijn uitgezet, dat promotie en marketing door de individuele gemeenten zelf worden gedaan. Waar relevant trekken de gemeenten hier samen in op. Eind 2007 is met de Economische Agenda bepaald, dat de regio-inzet zich concentreert op de speerpunten:

- stimuleren van goede fysieke verbindingen voor wandelen, varen en fietsen;
- samenbrengen toeristische aanbieders voor ontwikkeling van arrangementen;
- afstemming van promotie van lokaal beleid en initiatieven.

Al eerder dat jaar is bekend geworden, dat de VVV Holland Rijnland, de regionale uitvoeringsorganisatie, in 2008 ontbonden zou gaan worden.

Inmiddels is vast te stellen, dat na het wegvallen van de VVV een aantal afzonderlijke regio-gemeenten voortvarend bezig is om de gastheerschapfunctie en de lokale promotie op te pakken. Daarnaast hebben Leiden, Katwijk en Noordwijk als grotere toeristische gemeenten een eigen citymarketingorganisatie opgericht, waarbij intensief wordt samengewerkt met het lokale bedrijfsleven. Door de regio is hier niets aan toe te voegen.

In het verslagjaar is vanuit de regio inhoudelijke input geleverd voor de concept Structuurvisie, waarin recreatie en toerisme bij verschillende thema's terugkomen (hoogwaardig woonmilieu, greenport) en in een aparte paragraaf de keuzes aangaande het versterken ervan worden benoemd. Daarnaast heeft Holland Rijnland in voorkomende gevallen – bijvoorbeeld bij de 2^e fase fietsknooppuntensysteem – de platformfunctie vervuld. Tot slot moet worden vermeld, dat de regio begin 2008 extra ontwikkelcapaciteit heeft ingehuurd om met een aantal gemeenten de mogelijkheden te inventariseren van een beknopte uitvoeringsagenda voor recreatie en toerisme maar dat dit door verandering van werkring van de betrokkene niet kon worden afgerond.

Financiën

Deelprogramma Toerisme en recreatie	Rekening	Rekening	Rekening	Begroting	Begroting na wijziging
	2006	2007	2008	2008	2008
indirecte kosten	12.620	13.574	14.949	38.020	38.020
materiële kosten	42.576	6.300	6.168	6.390	6.390
uitvoeringsprogramma	19.030	6.440			
totale lasten	74.226	26.314	21.117	44.410	44.410
directe baten	36.462				
bijdragen gemeenten	37.764	26.314	21.117	44.410	44.410

Betreft de volgende projecten:

- Toerisme
- Instandhouding ANWB-route

Toelichting

Aan het project Toerisme zijn minder uren besteed dan in de begroting was opgenomen. Daar er geen uren waren begroot en er daadwerkelijk ook geen uren zijn gemaakt op het project Instandhouding ANWB-route, heeft dit geleid tot een onderschrijding van circa € 23.000,-.

Totale van het onderdeel Economische Zaken

Onderdeel Economische Zaken	Rekening	Rekening	Rekening	Begroting	Begroting na wijziging
	2006	2007	2008	2008	2008
Totaal					
indirecte kosten	180.762	131.873	156.323	215.830	215.830
materiële kosten	97.119	106.692	43.560	93.790	93.790
uitvoeringsprogramma	38.060	12.880			
totale lasten	315.941	251.445	199.883	309.620	309.620
directe baten	36.462	33.500	10.000		
bijdragen gemeenten	279.479	217.945	189.883	309.620	309.620

Toelichting

Op het onderdeel Economische Zaken is in het verslagjaar sprake van een onderschrijding op de kosten van ruim € 109.000,-. Dit is een gevolg van lagere indirecte kosten en lagere materiële kosten op de projecten Detailhandel en Afwegingskader Economie. Bij de deelprogramma's is een uitgebreide toelichting gegeven op de onder- en overschrijdingen.

